

בס"ד, ערב ש"ק לסדר "למען יאריכון" ואתחנן, תשפ"ה

"עז כנמר"

ושלשה. רבי אליעזר אומר כל הקודם להורגן זכה...". ואין לנו בית דין של עשרים ושלשה דיינים סמוכים – כך שעל פי שיטת חכמים שנתקבלה להלכה אין לנו שום זכות להורגו!²

"יעלה על הדעת" ? - זעקו אחרים - "החיה המזיקה תהיה מוקד מרכזי בגן החיות ולא נוכל לעשות לה דבר³ ? כל הבא לבקר יראה את הנמר ההורג... ?" המבקרים לא ירצו לבוא, נפסיד מבקרים וכספים בגן החיות, אולם מלמדי הזכות טענו שזכות הנמר לחיים היא חובה מוסרית עליונה שקודמת למכירת כרטיסים.

היה מי שאמר, שכיון שיש סמכות לבית דין אפילו כיום להעניש ולהרוג לצורך שעה כשהעם פרוצים בעבירות ויש חשש שיהיה מי שילמד ממנו⁴ - גם במקרה שלפנינו בית דין יפעיל את סמכותו. אולם עוד לפני ששקלו אפשרות זו היה מי שצעק: "יש לקיים בנמר, מצוות 'ובערת הרע מקרבך'⁵ !

ומה עשו לבסוף ? לא נודע עד סגירת הגליון, שמועות עקשניות אומרות שהנמר הודיע על רצונו לסיים את הילוכו עלי אדמות ובקשתו נשקלת בימים אלו, מיותר לציין שציידו בזכותו של הנמר לחיות משום מה מיהרו לקבל את דבריו...

"והתחיל בעז כנמר לפי שהוא כלל גדול בעבודת הבורא יתברך, לפי שפעמים אדם חפץ לעשות מצוה ונמנע מלעשותה מפני בני אדם שמלעיגין עליו ועל כן הזהיר שתעז פניך כנגד המלעיגין ואל תמנע מלעשות המצוה" (טור או"ח א').

"מה נעשה בנמר שטרף אדם בגן החיות ? אמנם למדים מנמר מידת העזות, אבל להשאיר אותו בגן החיות לעיני הכל !!"

היו שלימדו זכות: "כל השנים הוא היה רגוע, אולי הוא נבהל ממהו¹ ? יש להתחשב בו". אולם המקטרגים אמרו שמי שבבהלה הורג – לא צריך להיות בעולם, העובדה שמדובר ב"פריט נדיר" ויקר, אינה סיבה כלל ועיקר !

אחרים טענו: "רק 'שור מועד' נסקל וזה הרג רק פעם אחת...". אולם דבריהם נדחו שהרי הדברים מפורשים בדברי הרמב"ם (פ"י מנז"מ): "שור שהמית את האדם... אחד תם ואחד מועד הרי זה נסקל... ואחד השור ואחד שאר בהמה חיה ועוף שהמיתו - הרי אלו נסקלין" !

ומה יעשו ? המצדדים בזכויותיו של הנמר לחיות, גילו את דברי המשנה בסנהדרין (א,ד) הדנה על מספר הדיינים הנדרש: "דיני נפשות בעשרים ושלשה... שור הנסקל בעשרים ושלשה... מיתת השור הזאב והארי הדוב והנמר והברדלס והנחש מיתתן בעשרים

³ ובהקשר נוסף כתב בשו"ת חכם צבי סימן פ"ד: "ואפשר שבישראל הוא הנכון כדי שלא תהא בהמה עוברת בשוק ויאמרו זו היא שנסקל פלוני על ידה".

⁴ שו"ע חו"ע סימן ב' א' ועיין בנו"כ מה נחשב צורך שעה.

⁵ שיטת היד אליהו סימן ל"ה, ועיין חכם צבי סימן פ"ד ולעומתם מהרי"ל דיסקין קו"א סימן ה' קמ"ג, חשוקי חמד ב"ק יד: שהביאם בקצרה.

¹ ובמשנה בב"ק פרק ד' משנה ד': "שור האצטדין אינו חייב מיתתו שנאמר (שמות כא) כי יגח ולא שיגיחוהו". ועיין רמב"ם נז"מ ו' ה', י"ח.

² ואכמ"ל לגבי איסור הנאה שבו (ואכמ"ל האם צפיה בנמר בכלוב הינה הנאה שנאסרה ולצורך כך גם מוכרים כרטיסים, והאם יהיה מותר למוכרו לגן חיות אחר, למכור), עיין גם סנהדרין טו: האם נחשב שנגמר דינו, ובב"ק דף מ: .